

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 4, MD-2012, IDNO 1013620006757
E-mail:aopdmoldova@gmail.com; Tel: +373 22 23 42 61

Data 14.05.20 Nr. 033

Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie

Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale

**Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și
asigurarea egalității**

**Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și
Capacității de Muncă**

Asociația „Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova” (AOPD) este o Platformă a 51 de ONG-uri locale și naționale, care promovează drepturile persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova.

În contextul declarării stării de urgență în Republica Moldova, AOPD sesizează unele dificultăți enunțate de persoanele cu dizabilități în această perioadă.

În conformitate cu Ordinul MSMPS Nr. 369 din 06.04.2020 cu privire la executarea Dispoziției Nr. 10 din 31 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacitații de Muncă urma „să asigure:

- a) *prelungirea din oficiu a termenului de încadrare în grad de dizabilitate până la ridicarea stării de urgență, în baza listelor electronice a persoanelor a căror grad de dizabilitate a expirat/expiră în această perioadă (separat pe fiecare raion/municipiu, cu indicarea numelui, prenumelui, data și anul nașterii, domiciliul, gradul și cauza dizabilității, perioada încadrării în grad de dizabilitate), transmise de către Casa Națională de Asigurări Sociale;*
- c) *săptămânal, transmiterea listelor electronice și pe suport de hârtie a persoanelor cu dizabilități, a căror grad de dizabilitate a fost prelungit până la ridicarea stării de urgență, către casa Națională de Asigurări Sociale, compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Structurile teritoriale de asistență socială.”*

Din plângerile parvenite din partea persoanelor cu dizabilități a căror grad a expirat în perioada stării de urgență 17 martie -15 mai 2020, pentru luna mai 2020 pensiile și alocațiile de dizabilitate au fost achitate în sumă de 50%, proporțional duratei stării de urgență pentru această lună, și anume până la 15 mai 2020. Astfel, o persoană cu gradul accentuat de dizabilitate a cărei alocație socială lunară constituie 650 lei, pentru luna mai a ridicat suma de 325 lei, bani din care trebuie să supraviețuiască până la următoarea plată, care va fi posibilă doar după stabilirea gradului de dizabilitate, aproximativ în lunile iulie —august 2020.

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 4, MD-2012, IDNO 1013620006757

E-mail:aopdmoldova@gmail.com; Tel: +373 22 23 42 61

Având în vedere circumstanțele menționate mai sus, odată cu ridicarea stării de urgență, persoana cu dizabilități va beneficia de prestațiile sociale corespunzătoare doar după adoptarea de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare CNDDCM) a deciziei de încadrare în dizabilitate. Conform prevederilor pct 21. al Hotărârii de Guvern Nr. 357 din 18-04-2018 cu privire la determinarea dizabilității „*determinarea gradului de dizabilitate primar/repetat se efectuează de către echipele (separat pentru adulți și copii) din cadrul Serviciului pentru determinarea gradului de dizabilitate, în termen de pînă la 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea cererii și dosarului la structura teritorială, distribuit aleatoriu prin Sistemul informațional automatizat de către biroul de înregistrare și arhivare, și în prezența persoanelor la solicitarea acestora.*”

Înțînd cont de aceste prevederi, precum și de faptul că deciziile de încadrare în dizabilitate pot fi adoptate cu întârzieri semnificative, generate de creșterea dramatică a volumului de dosare ce urmează să fie examineate de către CNDDCM, exprimăm îngrijorarea față de lipsa măsurilor pozitive din partea statului, ce ar trebui să fie întreprinse după ridicarea regimului stării de urgență.

Or, având în vedere fluxul crescut de programări la medicii specialiști după ridicarea regimului stării de urgență, persoanele cu dizabilități, a căror certificate de dizabilitate au expirat în perioada stării de urgență, vor avea nevoie de mai mult timp pentru perfectarea dosarelor de dizabilitate (de la 1 la 3 luni) și, respectiv, pentru obținerea deciziei CNDDCM de încadrare în dizabilitate. Totodată, suprasolicitarea serviciilor medicale în legătură cu necesitatea prelungirii certificatului de dizabilitate va contribui inevitabil la expunerea riscului sporit de infectare a persoanelor cu dizabilități în procesul de colectare a documentelor pentru prelungirea/determinare gradului de dizabilitate de la diverse instituții, inclusiv medicale, unde rata de infectare este foarte ridicată.

În asemenea condiții aceste persoane riscă înrăutățirea stării de sănătate din cauza lipsei surselor financiare necesare procurării alimentelor, medicamentelor și a produselor de primă necesitate – scutece, detergenți, etc.

Menționăm, că persoanele cu dizabilități, a căror certificate de dizabilitate au expirat în perioada stării de urgență, nu vor putea beneficia nici de ajutorul social și alte plăți sociale, cum ar fi alocații pentru transport etc, dat fiind faptul că în lipsa certificatului de dizabilitate nu vor întruni condițiile de eligibilitate pentru a beneficia de aceste prestații sociale.

Astfel, conchidem că perioada urmată după ridicarea stării de urgență constituie o perioadă cu un risc sporit pentru persoanele cu dizabilități, dat fiind lipsa posibilităților de a-și asigura elementar surse financiare necesare alimentării, prelungirii tratamentului, procurării produselor de primă necesitate. În situațiile de risc și în cazul urgențelor umanitare, art. 11 din Convenția ONU din 13.12.2006 privind drepturile persoanelor cu dizabilități (în continuare: *Convenție*), ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 66 din 09.07.2010 impune Statelor Părți, obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a asigura protecția și

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 4, MD-2012, IDNO 1013620006757
E-mail:aopdmoldova@gmail.com; Tel: +373 22 23 42 61

siguranța persoanelor cu dizabilități în situații de risc, inclusiv situații de conflict armat, urgențe umanitare și dezastre naturale.

Totodată, în temeiul art. 28 alin. (2) lit. c) din Convenție, Republica Moldova și-a asumat **obligația de a asigura accesul persoanelor cu dizabilități și al familiilor lor care trăiesc în sărăcie, la asistență financiară din partea Statului, pentru cheltuieli legate de dizabilitate, inclusiv instruire corespunzătoare, consiliere, asistență financiară și îngrijire temporară.**”

Circumstanțele de fapt și de drept descrise mai sus indică asupra necesității întreprinderii unor măsuri pozitive, în vederea prevenirii situațiilor de risc sporit pentru viața și sănătatea persoanelor cu dizabilități, a căror certificate de dizabilitate au expirat în perioada stării de urgență.

La fel, art. 1 din PROTOCOLUL ADIȚIONAL la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale Paris, 20.III.1952, prevede că:

Orice persoana fizica sau juridica are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauza de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Respectiv menționăm prin achitarea a 50% din indemnizația de dizabilitate, și reținerea celorlalte 50% pentru o perioadă nedeterminată, practic este prejudiciat dreptul la proprietate asupra banilor pe care persoanele trebuia să le primească la perioada cuvenită, dar aceste sume sunt puse în întârziere, fără careva justificare rațională, care s-ar încadra în excepțiile prevăzute de art. 1 al Protocolului adițional la CEDO. În cazul de față nu suntem în prezență cauzei de utilitate publică sau alte excepții la norma citată mai sus.

Conform prevederilor art. 2 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității, *măsuri pozitive reprezentă „acțiuni speciale provizorii luate de autoritățile publice în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizînd asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității acestora în raport cu celealte persoane, grupuri de persoane sau comunități.”*

Bazându-ne pe cele descrise,

SOLICITĂM

întreprinderea măsurilor pozitive pentru persoanele cu dizabilități a căror certificate de dizabilitate au expirat în perioada stării de urgență (17.03.2020 – 15.05.2020), și anume:

- prelungirea valabilității certificatelor de dizabilitate expirate în perioada 17.03.2020 – 15.05.2020, până la emiterea Deciziei CNDDCM de încadrarea în dizabilitate, dar nu mai mult de 3 luni de la ridicarea stării de urgență;

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 4, MD-2012, IDNO 1013620006757
E-mail:aopdmoldova@gmail.com; Tel: +373 22 23 42 61

- asigurarea achitării tuturor plășilor sociale aferente dizabilității, în baza certificatelor de dizabilitate expirate în perioada 17.03.2020 – 15.05.2020, până la momentul adoptării deciziei de prelungire/retragere a gradului de dizabilitate,

Cu respect,

Galina Climov

Director executiv AOPD

